

Rigsdagstidende.

1850.

Forhandlingerne paa Folkethinget. № 315.

80de Møde.

Onsdagen den 22de Mai.

(Fortf.)

Ordføreren (fortsat): Men jeg maa tilstaae, at den solidariske Ansvarlighed tjener disse Instituter, saaledes som det ogsaa har vilst sig i disse Instituters Historie, meget mere i Ideel end i reel Henseende. Jeg veed intet af disse Instituter, hvor man har søgt at gjøre den solidariske Ansvarlighed gjældende. Det er bekjendt, at flere af de Instituter, som nu nyde den bedste Credit, baade i 1807 og i 1818 efter de forskjellige Krigsperioder kom i meget stor Forlegenhed; med Hensyn til den slesvigiske fandt endog det særegne Forhold Sted, at der bestod en solidarisk Ansvarlighed mellem alle Riddergodseiere, hvorpaa denne Creditsforening grundede sig, selv om de slet ikke havde laant noget af den, men istedetfor at gjøre den solidariske Ansvarlighed gjældende, kom Regjeringen begge Gange Institutet tilhjælp ved at indrømme det en Indult, hvorved det blev befriet for Betalingen af sine Gjældsforfkrivninger, indtil det vandt Tid til igjen at komme til Kræfter. Hvormeget der end lader sig sige herimod, er det dog vist, at det ikke meget har skadet disse Instituters Credit, og derved troer jeg ogsaa, at det er antydet, at denne solidariske Ansvarlighed virkelig ikke i reel Henseende har saa stor Betydning. Men derimod anseer jeg det af langt større Vigtighed og næsten for uundværligt for et saadant Instituts Bestaaen, at man forbinder Amortisation dermed, og jeg kan paa ingen Maade erkjende Bøgten af hvad der er anført derimod. For det Første maa det ikke oversees, at der intet Andet er bragt i Forslag, end at Ministeriet ikke kan bemyn- dige saadanne Instituters Oprettelse eller gjøre dem deelagtige i de Begunstigelser, der ere stilledes i Udseet, uden at der er fastsat i Statu-

terne, at en Amortisation skal finde Sted, men der er, saaledes som det allerede er antydet af en anden æret Taler, slet ikke yttret Noget om denne Amortisations Størrelse. Det er derfor ikke let at indsee, hvorledes den blotte Bestemmelse om Amortisation kunde forbyde Laanene i den Grad, som det er blevet antydet. Ansætter man Amortisationen f. Ex. til $\frac{3}{4}$ pCt., saa er det jo en bekjendt Sag, at, naar Rentefoden er 4 pCt., vil den hele Capital amortiseres i 47 Aar; det er upaatvivselig den gunstigste Stilling, hvori en Grundeier kunde komme, naar han ved at forrente sin Capital med $\frac{3}{4}$ pCt. mere kunde befrie sig for sin Gjæld i 47 Aar. Men, fandt man et saadant Tillæg til Renten efter Rentefodens Stilling for bebyrdende for ham, kunde man nedsætte Amortisationen til $\frac{2}{3}$ pCt., hvorved man vistnok forøgede Tidsmålet ikke lidet, men en saadan Forøgelse af Renten med $\frac{2}{3}$ pCt. kan jo dog i intet Fald være i den Grad bebyrdende mod de Fordele, som et saadant Institut tilbyder, at man desaarfag maaatte ansee disse Foreningers Fremgang for umulig eller dog for mindre sikker. Men jeg maa gjentage, at jeg ikke indseer, naar der ikke er en saadan Amortisationsfond, hvorledes man da vil gjennemgaae nogenstomhelst uanselig Periode, og hvorledes det vil være muligt at bære de eventuelle Tab, som dog i Tidens Længde ikke kunne udeblive. Man har vistnok ved de Instituter, hvor ingen Amortisation finder Sted, søgt at gjøre det paa forskjellig Maade, idet man der har lagt en langt betydeligere Procent til Administrationsudgifter, end det ellers vilde være nødvendigt, men der er ikke eller burde ikke være to Meninger om, at det for Interessenterne eller Debitorerne er langt fordeelagtigere kun at betale Lidt til Administrationsudgifterne, og forøvrigt at lade det komme deres egen Gjæld tilgode igjennem Amortisationen, end at betale et høiere Bidrag til Administra-